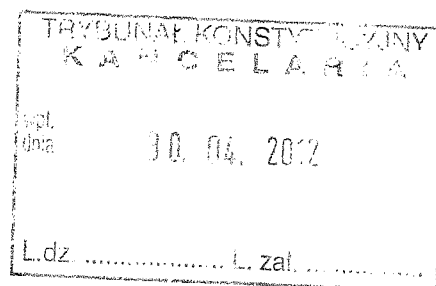

Minister Sprawiedliwości

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2012r.

DPrC-I-4604-1/12
dot. sygn. akt P 12/12

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z pismem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2012 r., sygn. akt P 12/12, do którego załączono postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa–Praga w Warszawie II Wydziału Cywilnego z dnia 17 stycznia 2012 r., sygn. akt _____, zawierające pytanie prawne w sprawie zbadania zgodności:

1. art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88, z późn. zm.)
oraz
2. § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłat ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197, z późn. zm.)

z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

na podstawie art. 34 ust. 1 i 52 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z późn. zm.)

**w zakresie zakwestionowanego rozporządzenia wydanego przez
Ministra Sprawiedliwości przedstawiam następujące stanowisko:**

przepisy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłat ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197, z późn. zm.) są **zgodne** z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

I. Sąd Okręgowy Warszawa–Praga w Warszawie II Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 17 stycznia 2012 r., sygn. akt _____, przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne dotyczące zgodności z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej:

1. art. 42 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88, z późn. zm.), zwanej dalej: „u.k.s.c. z 1967 r.”;
2. § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 1982 r. w sprawie stawek, warunków przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin oraz stawek należności kuratorów (Dz. U. Nr 27, poz. 197, z późn. zm.), zwanego dalej: „rozporządzeniem”.

Na uzasadnienie wskazano, że analiza treści art. 42 u.k.s.c. z 1967 r. nie pozwala na odczytanie szczegółowych wytycznych dotyczących treści

rozporządzenia, które miało być wydane na podstawie ustanowionego upoważnienia. Oznacza to, iż zarówno art. 42 u.k.s.c. z 1967 r., jak i wydane na jego podstawie rozporządzenie, oparte na blankietowym upoważnieniu, naruszają wzorzec zawarty w art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Uzasadniając pytanie Sąd Okręgowy Warszawa–Praga podniósł, iż z art. 92 ust. 1 Konstytucji wynika obowiązek formułowania upoważnienia ustawowego w sposób szczegółowy. Oznacza to, że upoważnienie powinno w sposób jednoznaczny wskazywać nie tylko organ i zakres spraw przekazanych do uregulowania, ale także wytyczne dotyczące treści aktu. W obowiązującym stanie konstytucyjnym niemożliwe jest bowiem ustalenie, poprzez analizę (wykładnię) wszystkich przepisów ustawy, zakresu spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu, w przypadku gdy w przepisie upoważniającym brak jest wskazania takiego zakresu w sposób wyraźny.

II. Odnosząc się do powyższego pytania w zakresie zakwestionowanego rozporządzenia wydanego przez Ministra Sprawiedliwości, należy wskazać, że w aktualnym stanie prawnym w postępowaniu cywilnym przyznanie wynagrodzenia na rzecz ustanowionego przez sąd kuratora procesowego następuje na podstawie § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia. Przepisy te mają następującą treść:

„§ 3. 1. Wysokość wynagrodzenia kuratorów ustanowionych w poszczególnych sprawach zależy w każdym wypadku od rodzaju sprawy, stopnia jej zawichości i nakładu pracy kuratora.

2. Wysokość wynagrodzenia kuratorów ustala się według przepisów określających opłaty za czynności zespołów adwokackich. Wysokość wynagrodzenia kuratorów będących adwokatami nie może przekraczać stawek zasadniczego wynagrodzenia przewidzianego tymi przepisami, a wysokość wynagrodzenia innych kuratorów – 50% tych stawek.”.

Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 42 u.k.s.c. z 1967 r. Przepis ten stanowi:

„Art. 42. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określa w drodze rozporządzenia stawki oraz warunki przyznawania i wypłaty ryczałtu przysługującego sędziom i pracownikom sądowym za dokonanie oględzin w sprawach dotyczących nieruchomości rolnych, położonych poza miejscowością będącą siedzibą sądu, oraz należności kuratorów ustanowionych w poszczególnych sprawach.”.

Na podstawie art. 150 i 151 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, z późn. zm.) art. 42 u.k.s.c. z 1967 r. (wraz z całą u.k.s.c. z 1967 r.) utracił moc z dniem 2 marca 2006 r. (w tym dniu weszła w życie ww. ustawa z dnia 28 lipca 2005 r.).

Rozporządzenie zostało pozostawione w mocy na podstawie art. 148 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Należy podnieść, że Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 31 sierpnia 2006 r., sygn. akt K 25/06 (Dz. U. Nr 164, poz. 1164), zauważył, że „podstawy obowiązywania przepisów rozporządzenia, w okresie po wejściu w życie ustawy uchylającej lub zmieniającej przepis ustawowy upoważniający do jego wydania, nie stanowią nowe przepisy upoważniające, ale przepisy przejściowe zamieszczone w ustawie, która uchyla lub zmienia dotychczasowe przepisy udzielające upoważnień do wydania rozporządzeń. Treść nowych przepisów upoważniających, a w szczególności zakres udzielonych przez nie kompetencji prawodawczych, nie ma znaczenia dla obowiązywania dotychczasowych aktów wykonawczych (zob. także wyrok TK z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. P 22/05).”.

W dalszej części uzasadnienia wyroku z dnia 31 sierpnia 2006 r. Trybunał zaakcentował, że czasowe obowiązywanie aktu wykonawczego na podstawie przepisu przejściowego nie zmienia faktu, że akt ten jest powiązany z [pierwotnym] przepisem upoważniającym. Utrzymanie w mocy obowiązującej aktu wykonawczego przez przepis przejściowy oznacza zatem zachowanie przepisu

upoważniającego jako normy kompetencyjnej i nie ogranicza dopuszczalności oceny tego aktu, z punktu widzenia jego materialnej treści, z obowiązującą ustawą. Trybunał podkreślił też, że ustawodawca nie ma pełnej swobody przy stanowieniu przepisów ustawowych utrzymujących w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze. Może on utrzymać w mocy dotychczasowe przepisy wykonawcze, jeżeli przepisy te pozostają w związku treściowym z nową regulacją ustawową i służą jej wykonaniu. Dotychczasowe przepisy wykonawcze nie mogą być stosowane w zakresie, w jakim ustanawiają normy prawne o treści niezgodnej z nowymi unormowaniami ustawowymi.

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. akt P 22/05 (Dz. U. Nr 30, poz. 215) podniósł, że „dla oceny konstytucyjności treści normy prawnej miarodajny jest stan konstytucyjny z dnia orzekania, przy ocenie zaś kompetencji prawotwórczej do wydania badanego przepisu i trybu jego ustanowienia – stan konstytucyjny z dnia wydania przepisu. Stwierdzenie to jest w gruncie rzeczy wyrazem stanowiska, które od wielu już lat prezentowane jest w orzecznictwie Trybunału (zob. wyroki z: 25 listopada 1997 r., sygn. U 6/97, OTK ZU nr 5–6/1997, poz. 65, s. 459; 8 grudnia 1998 r., sygn. U. 7/98, OTK ZU nr 7/1998, poz. 118, s. 661; 26 października 1999 r., sygn. K. 12/99, OTK ZU nr 6/1999, poz. 120, s. 684).

Z kolei w wyroku z 2 lipca 2003 r., sygn. P 27/02 (Dz. U. Nr 121, poz. 1141), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że „rozstrzygnięcie kwestii konstytucyjności upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia i konstytucyjności opartego o nie przepisu rozporządzenia dotyczy tzw. zgodności kompetencyjnej polegającej na ocenie, czy organ wydający dany akt miał do tego kompetencje. Zgodnie z ustalonym już w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego poglądem (np. wyroki z: 25 listopada 1997 r., sygn. U. 6/97, OTK ZU nr 5–6/1997, poz. 65, s. 459 oraz 25 maja 1998 r., sygn. U 19/97, OTK ZU nr 4/1998, poz. 47, s. 259–260), przy tego rodzaju ocenie (także badaniu trybu ustanowienia aktu) miarodajny jest stan

konstytucyjny z dnia wydania przepisu.”.

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lutego 2006 r., sygn. akt P 22/05 wskazał też, że „zgodnie z ustaloną w Polsce praktyką, utrata mocy obowiązującej przez przepis ustawowy stanowiący podstawę wydania rozporządzenia pociąga za sobą utratę mocy obowiązującej samego rozporządzenia. (...) Ustawodawca może jednak postanowić o utrzymaniu mocy obowiązującej rozporządzeń wydanych na podstawie uchylonego bądź zmienionego przepisu ustawowego. W takich przypadkach podstawy obowiązywania przepisów rozporządzenia, w okresie po wejściu w życie ustawy uchylającej lub zmieniającej przepis ustawowy upoważniający do jego wydania, nie stanowią nowe przepisy upoważniające, ale przepisy przejściowe zamieszczone w ustawie, która uchyła lub zmienia dotychczasowe przepisy udzielające upoważnień do wydawania rozporządzeń.”.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że ocena zgodności przepisów § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z art. 92 ust. 1 Konstytucji może być dokonywana w relacji do art. 42 u.k.s.c. z 1967 r. jedynie pod kątem kompetencji prawotwórczej do wydania powołanych przepisów rozporządzenia, co jednakże nie zostało zakwestionowane w pytaniu prawnym Sądu. Natomiast oceny zgodności materialnej treści przepisów § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z art. 92 ust. 1 Konstytucji należy dokonywać w odniesieniu do obowiązującej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdyż w aktualnym stanie prawnym podstawą obowiązywania rozporządzenia jest art. 148 ust. 2 tej ustawy.

Sąd Okręgowy Warszawa–Praga w pytaniu prawnym nie wyjaśnił jednak, z jakich przyczyn przepisy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia nie mogły być utrzymane w mocy, a także nie wykazał, że przepisy te nie służą wykonaniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W związku z tym należy zauważyć, iż zgodnie z określoną w art. 66 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z późn. zm.) zasadą

skargowości, taki sposób sformułowania pytania prawnego przesądza o jego merytorycznej bezzasadności. Konsekwencją powyższego jest zaś to, że przedmiotowe pytanie nie może stanowić podstawy do stwierdzenia niezgodności przepisów § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Ministra Sprawiedliwości przepisy § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia:

– służą wykonaniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i pozostają w związku treściowym z regulacjami tej ustawy,

– w relacji do art. 42 u.k.s.c. z 1967 r. zostały wydane zgodnie z kompetencją prawotwórczą przysługującą Ministrowi Sprawiedliwości.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Wojciech Węgrzyn
PODBEKRETAŃ STANU

W załączeniu:

– trzy odpisy niniejszego pisma.